

Bra att veta vid val av keramik.

PROFFS-KUNSKAP

Keramik är ett naturmaterial som är tillverkat av bränd lera. Det gör att plattorna i regel inte är identiska med varandra. Det finns en naturlig variation i färgen, som i vissa serier avsiktligt förstärks. Storlek, tjocklek, rätvinklighet, planhet och skevhet kan också variera.

Det finns toleransstandarder för plattornas fysiska egenskaper. Generellt gäller att ju större plattor desto större avvikelser är tillåtna inom toleransen, vilket kräver en noggrannare montering.

Fogsprång upp till 2 mm kan vara tillåtna, lägg en femkrona under en platta och du får ca 2 mm fogsprång. Skjut in myntet några cm till under plattan så förstår du vikten av plana underlag.

Plattstorlek (cm)	Tillåten nivåskillnad, dvs fogsprång (mm)
10 x 10	1,2
30 x 30	1,6
40 x 40	1,8
30 x 60	1,9
50 x 50	2,0
Större plattor	2,0

Fogsprång, höjdskillnaden mellan två intilliggande plattor.

Som normalstora plattor räknas formaten 15x15 och 20x20 cm.

Välj alltid första sortering av känd leverantör

Det är keramik som ligger inom de toleranser som branschen enats om.

Se upp med lägre sorteringar och lågprispartier

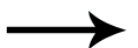
Det kan vara keramik som sorterats ut därför att den på något sätt inte klarat första sorteringens krav. Det kan vara planhet, skevhet och format men även glasyr- och skönhetsfel. Glasryfel kan vara omöjliga att se med blotta ögat, men det påverkar plattans slitstyrka och städbarhet.

Färg

Keramiska plattor är inte identiskt lika. Färgskiftningar ger ett naturmaterialutseende, det är bra att se flera plattor av samma sort innan man bestämmer sig. Plattorna som levereras kan skilja sig från butiksprovet eftersom det är osannolikt att de tillverkats i samma bränning. Kontrollera att plattorna i din leverans kommer från samma bränning och att alla förpackningar har samma märkning.

Glasyr

Många plattor har glasyr på ytan, glasyn bränns in i plattan i samma moment som själva plattan bränns. Glasyn

ger möjligheter till olika färger och mönster på plattorna, en oglaserad platta har alltid lerans färg. Kvaliteten och mängden glasyr påverkar slitstyrkan och städbarheten.

Slitstyrka glaserade plattor

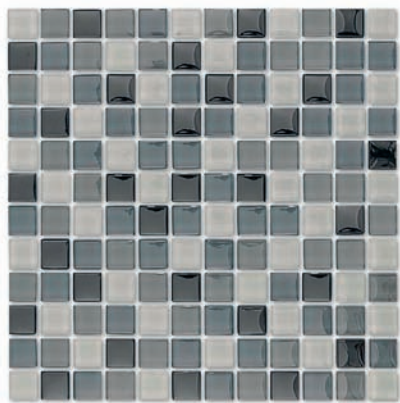
Tillverkningsmetod och kvalitet på råmaterial påverkar slitstyrkan som mäts i PEI där 1 är lägst och 6 högsta slitstyrka. PEI 2 ≈ golv i konsumentbadrum. PEI 6 ≈ bilhallar, flygplatser etc.

Kakel

Kakel används enbart på vägg. Den bränns i temperaturer kring 1000°C och är alltid glaserad. Glasyren ger normalt en tät och lättskött yta. Kakel är förhållandevis porös och har hög vattenabsorption (10-25%).

Klinker och granitkeramik

Klinker och granitkeramik används till både golv och vägg. Klinker bränns i ännu högre temperaturer och kan vara både glaserad och oglaserad. Plattorna blir mycket hårda och har hög slitstyrka. Klinker används oftast till golv men användning på vägg ökar, plattornas hårdhet gör dem svårare att bearbeta ex. vid håltagning och tillskärning. Vattenabsorptionen är mycket lägre än för kakel. En del klinker är frostbeständig och kan användas utomhus.

Mosaik

Mosaik används till både golv och vägg. Det är klinkerplattor i små format (mindre än 10x10 cm). Det finns också mosaik av glas och natursten. Mosaik lämpar sig bra för krökta ytor och brantfall. Montering av

mosaik är tidskrävande och man använder ofta specialfix vilket ger en högre monteringskostnad.

Stora plattor ≥ 30x30 cm

Stora plattor kräver extremt plana underlag. Materialtoleranserna ökar med storleken på plattorna. Montering av stora plattor är mer tidskrävande och kräver ofta upp till dubbla mängden specialfix vilket ger en högre monteringskostnad. Stora plattor är svåra att lägga på golv med lutning/fall.

Plattor med sågade kanter

En del plattor kan väljas med sågade kanter (engelska rectified) vilket ger ett exakt format och möjlighet till minimal fog. Plattorna har däremot samma toleranser för buktighet och skevhet vilket gör kravet på underlagets planhet och montörens kunnande ännu större. Fogsprång på sågade plattor upplevs som större pga. vassare kanter.

Tätskikt

Tätskikt skall finnas i utrymmen där vattenspill kan förekomma. Montering av tätskikt bör utföras av GVK eller BBV behörig montör. Välj lämpligt tätskikt beroende på underlag, i trähus rekommenderar vi plastmatta som tätskikt både på golv och vägg. Plastmattan har hög draghållfasthet och stort ånggenomgångsmotstånd. Skulle olyckan vara framme så går det att byta några plattor utan att förstöra tätskiktet om man använt plastmatta.

Golv i våtrum med fall

Tänk på halkrisken. Välj mindre format i våtrum som bättre följer golvets fall mot golvbrunnen. Mindre plattor ger också bättre halkskydd.

Golvvärme för en behaglig komfort

Klinker är utmärkt att kombinera med golvvärme. Keramiken magasinerar och sprider värmen på ett behagligt sätt. Välj en klinker med vattenabsorption ≤ 6%.

Fogar

Fogarna är till för att jämna ut olikheterna i plattorna för att uppnå ett så bra resultat som möjligt på färdig yta. I allmänhet används en cementbaserad fog som blandas med vatten, exakt färgöverensstämmelse kan inte utlovas eftersom färgnyansen påverkas av många faktorer bl a blandningsförhållanden, urtvättningsgrad osv. Välj gärna en grå fog tänk på att mycket ljusa eller mörka fogar är svårare att hålla snygga.

Fogarbredd och fogsprång får variera i förhållande till plattans storlek (% av plattans kantmått). Minimal fog (1,5-2 mm) kan användas till sågade plattor. Vissa plattor har spårade fogar i själva plattan för att ge ett intryck av mindre storlek, det kan vara svårt att få fogarna runt plattorna att bli lika exakta som de frästa spåren i plattan.

Skötsel

Ett svagt alkaliskt rengöringsmedel och vatten är oftast det enda som behövs. Tänk på att cementfogen suger åt sig vatten med tvål, schamporester, hud- och håravfall som om det inte tvättas bort utgör en grogrund för mögelsvampar. (Det finns fog-impregneringsmedel att köpa på marknaden). Vissa oglaserade plattor bör behandlas med klinkerolja.

Följ alltid leverantörens skötselråd.

